

درس هفدهم: وقت نماز

درس ۱۷

وقت نماز

- قوقولی قوقو ...

این صدای خروس همسایه است که هر روز صبح زود می‌خواند.
از خواب بیدار می‌شوم. سحرگاه زیبایی است.
مادرم با چادر سفیدش آماده است تا با هم نماز بخوانیم.
او به من یاد داده است که صبح دو رکعت نماز می‌خوانیم.
او می‌گوید: وقتی خورشید طلوع می‌کند، وقت نماز صبح به پایان می‌رسد.

ظهر است. خورشید به وسط آسمان رسیده است.
صدای اذان در حیاط مدرسه می‌پیچد.
من و دوستانم وضو می‌گیریم و به نمازخانه می‌رویم. من دوست دارم نمازم را
به جماعت بخوانم!
من یاد گرفته‌ام که نماز ظهر و عصر هر کدام چهار رکعت است.
معلم ما می‌گوید: برای خواندن نماز تا غروب آفتاب وقت داریم.

خورشید غروب می‌کند.
بار دیگر صدای زیبای اذان از مسجد محله شنیده می‌شود.
پدرم می‌گوید: اذان ما را به نماز دعوت می‌کند.
به همراه پدر و مادرم به مسجد می‌رویم. من دوست دارم نمازم را در مسجد
بخوانم.
اول سه رکعت نماز مغرب می‌خوانیم و بعد چهار رکعت نماز عشا.

توضیحات درس

متن درس برای آموزش اوقات نماز است که در سه محیط خانه، مدرسه و مسجد صورت می‌گیرد و به اذان در هریک از اوقات توجه شده است. در این پایه، یادگیری متن عربی و یا ترجمه اذان اجباری نیست. تنها کافی است بچه‌ها با اذان و اهمیت آن آشنا شوند. علاوه بر اوقات نماز، این درس تعداد رکعات هر نماز را نیز بیان می‌کند.

اهداف درس

- ۱- آشنایی دانش‌آموزان با اذان به عنوان اعلام کننده اوقات نماز
- ۲- آشنایی دانش‌آموزان با اوقات نماز
- ۳- تقویت احساس علاقه دانش‌آموزان به فراگیری اذان و ادای نماز

انتظارات

دانش‌آموز طی فرایند آموزش :

- ۱- اوقات اذان را بیان می‌کند.

- ۲- به اذان گفتن ابراز علاقه می‌کند.
- ۳- احساس شادی و نشاط خود را از خواندن شعر ابراز می‌کند.
- ۴- شعر را به صورت روان و یا در قالب سرود می‌خواند.
- ۵- تمایل دارد که در مدرسه نماز بخواند.

مفاهیم کلیدی

اوقات نماز

اذان

مراحل تدریس

پیشنهادهایی برای شروع مناسب تدریس

- با توجه به عنوان درس، می‌توانید بحث را از عنوان آغاز کنید.
 - برای ایجاد انگیزه بخش نوای زیبای اذان جذابیت لازم را ایجاد می‌کند.
 - چنانچه دانش‌آموزی با اذان آشنایی دارد می‌تواند آن را در کلاس برای دوستانش بخواند.
 - می‌توانید شعر (سرود بیداری) را در شروع درس بخوانید. (البته با لحنی زیبا و دلنشین)
- پیشنهاد برای انتخاب روش تدریس مناسب
- متن درس را در قالب یک قصه بخوانید. توجه بچه‌ها را به تصاویر درس (بخش بین و بگو) جلب کنید تا دریافت محتوای درس بهتر صورت پذیرد.

نکته : هرچند که متن اذان در درس نیامده است، اما می‌توانید از لوحه‌های اذان در درس قرآن پایه سوم کمک بگیرید و در معرض دید دانش‌آموزان قرار دهید و یک بار از روی آن بخوانید.

- از ذوق و سلیقه بچه‌ها کمک بگیرید و از آن‌ها بخواهید برای شعر درس، آهنگ و لحن مناسبی پیشنهاد دهند.
- می‌توانید درباره سحرهای ماه رمضان و حال و هوای بچه‌ها در آن هنگام سؤال کنید.

فعالیت‌های پایان درس

- فکر می‌کنم : پاسخ بچه‌ها موارد زیر می‌باشد : هنگام نماز ظهر، هنگام نماز عصر، هنگام نماز مغرب، هنگام نماز عشاء.
- دوست دارم : از جلسه قبل به بچه‌ها بگویید وسایل نماز خود را برای انجام یک نماز دو رکعتی به مدرسه بیاورند، سعی کنید در نمازخانه مدرسه این نماز را برپا کنید.
- با هم بخوانیم : خواندن دسته جمعی شعر شور و نشاط فراوانی به کلاس می‌بخشد، از بچه‌ها بخواهید با بیان خود مفهوم شعر را بیان کنند.

امین و مینا : بهتر است به صورت انفرادی انجام شود.

بین و بگو : می‌توانید از بچه‌ها بخواهید علاوه بر نوشتن اوقات نماز در زیر هر تصویر، برای هر تصویر داستان کوتاهی بسازند و تعریف کنند.

ارزشیابی

عنوان کارنامه		اهداف کلی	شماره درس	عنوانهای تحقق	سطوح عملکرد
احکام		- آشنایی با اذان به عنوان اعلام کننده اوقات نماز و مقدمه آن	۱۷	- بیان اوقات اذان و نمازهای واجب روزانه	خیلی خوب
					- اوقات اذان ، تعداد رکعات نمازهای روزانه و زمان پایان آن ها را بیان می کند
					خوب
					- اوقات اذان و تعداد رکعات نمازهای روزانه را بیان می کند
				قابل قبول	- اوقات اذان و نمازهای روزانه را بیان می کند
				نیازمند آموزش و تلاش بیشتر	- با کمک آموزگار اوقات اذان و نمازهای روزانه را بیان می کند

دانستنی‌های معلم

- نکته ۱ :** تشویق به حضور در مسجد و یا نمازخانهٔ مدرسه یکی از اهداف ضمنی این درس است. دانش‌آموز می‌آموزد که خواندن نماز به صورت جماعت چه در مسجد و چه نمازخانه ارزش بیش‌تری از خواندن آن به تنهایی دارد.
- نکته ۲ :** تشویق مخاطب به حضور در مسجد و نمازخانه به همراه دوستانش از دیگر مطالب قابل توجه است. این امر موجب انگیزه دانش‌آموزان برای به همراه آوردن دوستان خود در این اماکن می‌شود و به نوعی امر به معروف را در مورد آنان عملی می‌سازد. این نکته از این عبارت درس «من و دوستانم وضو می‌گیریم و به نمازخانه می‌رویم» و نیز فعالیت «دوست دارم» قابل استفاده است.
- نکته ۳ :** توجه دادن دانش‌آموزان به این مسأله که صدای اذان در حقیقت صدای دعوت خداوند است که ما را به گفت‌وگوی با خود دعوت می‌کند، می‌تواند آن‌ها را به خواندن نماز و خصوصاً نماز اول وقت تشویق کند.
- توضیحات بیش‌تر و مثال مناسب آن در بخش «دانستنی‌های معلم» درس دوم ذکر گردید. در این درس سخن پدر که : اذان ما را به نماز دعوت می‌کند، اشاره به همین مطلب دارد.
- نکته ۴ :** در درس دوم بیان شد که همه موجودات با زبان خود در حال شکرگزاری از خداوندند، در این درس این مطلب در قالب شعر «سرود بیداری» آمده است. هدف شعر توجه دادن دانش‌آموز به این نکته است که وقتی همه موجودات به ذکر و دعای با خدا مشغولند، حیف است که من از این کار خیر، دور بمانم. من که کمتر از گنجشک و بلبل نیستم.

درس هجدهم: راز خوشبختی

راز خوشبختی

درس ۱۸

وقتی حرف‌های پیامبر تمام شد، مرد برخاست و گفت:
ای رسول خدا من می‌خواهم آدم خوبی باشم تا همه مرا دوست داشته باشند.
می‌خواهم همیشه زندگی خوبی داشته باشم.
یاران پیامبر از سخن مرد تعجب کردند!
نگاهشان به لب‌های پیامبر دوخته شد تا پاسخ او را بشنوند.
رسول خدا کمی فکر کرد و گفت:
اگر می‌خواهی خوش‌بخت باشی، هرگز دروغ نگوی!

مرد از راه دوری آمده بود.
با عجله از کوچه‌های مدینه گذشت و خود را به مسجد رساند.
پیامبر خدا برای یارانش سخن می‌گفت و آن‌ها را به کارهای خوب تشویق می‌کرد.
مرد جلو رفت و سلام کرد. رسول خدا و یاران، جواب سلامش را دادند و
برایش جایی باز کردند تا او بنشیند.

توضیحات درس

داستان درس دربارهٔ مردی است که خود را با عجله به پیامبر اکرم (ص) می‌رساند، به سخنان ایشان در مسجد گوش می‌دهد و اظهار می‌کند که می‌خواهد انسان خوب و درستکاری باشد. پیامبر اکرم (ص) ایشان را با این جمله هدایت می‌کند: اگر می‌خواهی خوش‌بخت باشی، هرگز دروغ نگوی.

اهمیت راستگویی و عواقب دروغ‌گویی در ادبیات دینی ما بسیار مورد توجه قرار گرفته است؛ به گونه‌ای که در یک حدیث، دروغ کلید همه بدی‌ها شمرده شده است. این داستان نیز به نوعی دیگر همین معنا را تأکید می‌نماید. منبع این داستان، «کتاب بحار الأنوار، ج ۶۹، ص ۲۶۲» می‌باشد.

اهداف درس

- ۱- آشنایی دانش‌آموزان با اهمیت و نتایج راستگویی
- ۲- تقویت گرایش به راستگویی در بچه‌ها
- ۳- تلاش برای رعایت راستگویی در شرایط مختلف

انتظارات

دانش آموز طی فرایند آموزش :

- ۱- رو راستی و صداقت در گفتار را یکی از ویژگی‌های انسان مسلمان می‌داند.
- ۲- درباره متن درس گفت‌وگو و قضاوت می‌کند.
- ۳- با ذکر خاطرات و تجربیات خود، نتایج و فواید راستگویی را در زندگی روزمره خود، بیان می‌کند.
- ۴- به نمونه‌هایی از مصادیق و راستگویی در زندگی روزمره خود اشاره می‌کند.
- ۵- سعی می‌کند در گفتارهایش درستی و راستی را پیشه کند.

مفاهیم کلیدی

راستگویی

خوشبختی

مراحل تدریس

پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب

- برای ایجاد انگیزه با عنوان درس آغاز کنید و توجه بچه‌ها را به تفکر درباره این راز جلب نمایید.
- وقت مناسبی را به خواندن داستان یا تعریف داستان اختصاص دهید.
- بیان خاطرات یا تجربیات خود شما یا دانش‌آموزان درباره راستگویی در زندگی فرصت خوبی برای بحث و گفت‌وگو کلاسی فراهم می‌کند.
- می‌توانید دانش‌آموزان را در یک موقعیت فرضی قرار داده و سپس درباره آن در کلاس بحث و گفت‌وگو کنید.

فعالیت‌های پایان درس

- فکر می‌کنم : همه ما دوست داریم خوش بخت باشیم؛ پس باید کارهای خوب انجام دهیم . دروغ نگوئیم، مؤدب باشیم، راستگو باشیم، به دیگران احترام بگذاریم و... هر پاسخی که بار مثبت دارد را می‌پذیریم؛ اما توجه داشته باشیم که با توجه به محتوای درس، دانش‌آموزان می‌بایست مورد «همیشه راست می‌گوییم» را در شمار موارد ذکر کنند.
- گفت‌وگو کنیم : درباره فایده‌های راستگویی و نتایج دروغ‌گویی در کلاس بحث و گفت‌وگو کنید تا دانش‌آموزان خودشان به قضاوت در مورد موارد فوق برسند و مطالب را کامل کنند.
- پاسخ‌های احتمالی دانش‌آموزان به این فعالیت عبارت است از : فایده‌های راستگویی (خدا پاداش می‌دهد؛ همه، ما را دوست خواهند داشت؛ دیگران به ما اعتماد می‌کنند و...) و نتیجه‌های دروغ‌گویی (خدا ما را دوست ندارد، دیگران به ما اعتماد نمی‌کنند، کسی با ما دوست نمی‌شود و...).
- امین و مینا : طبیعتاً پاسخ هر دانش‌آموز متناسب با توانایی‌هایش است که در این قسمت نوشته می‌شود.
- بازی و نمایش : به دانش‌آموزان فرصت دهید تا نمایشی درباره آثار راستگویی و دروغ‌گویی اجرا کنند.

ارزشیابی

بهترین ابزار برای تدریس و ارزشیابی این درس، بحث و گفت‌وگو با دانش‌آموزان و دریافت نظرات آنان در خلال کار گروهی آن‌هاست. با بهره‌گیری از بازی نمایشی به طرز تلقی بچه‌ها از موضوع مورد بحث پی می‌برید. خوب است درباره‌ی فایده و اهمیت صداقت با بچه‌ها گفت‌وگو کنید و نظرات آنان را جویا شوید.

می‌توانید از بچه‌ها بخواهید کارهای خوب یک هفته‌ی خود را تنظیم کنند و درباره‌ی آن‌ها قضاوت کنند. به بچه‌ها بگویید حجم گزارشی که برایتان می‌آورند مهم نیست، آنچه که اهمیت دارد صداقت در ارائه‌ی گزارش است. این فعالیت تمرینی است برای خود ارزشیابی کودکان و به شما در ارزشیابی بچه‌ها کمک می‌کند. علاوه بر موارد فوق، به نکات زیر در ارزشیابی توجه داشته باشید :

عنوان کارنامه	اهداف کلی	شماره درس	نشانه‌های تحقق	سطوح عملکرد
آداب و اخلاق اسلامی	آشنایی با آثار و نتایج راستگویی و پرهیز از دروغ	۱۸	بیان اهمیت و نتایج راستگویی و تلاش برای رعایت آن	خیلی خوب – اهمیت و نتایج راستگویی را بیان می‌کند و همیشه برای رعایت آن تلاش می‌نماید
				خوب – اهمیت و نتایج راستگویی را بیان می‌کند و در غالب موارد برای رعایت آن تلاش می‌نماید
				قابل قبول – اهمیت و نتایج راستگویی را بیان می‌کند و در برخی موارد برای رعایت آن تلاش می‌نماید
				نیازمند آموزش و تلاش بیشتر – با کمک آموزگار اهمیت و نتایج راستگویی را بیان می‌کند و گاهی برای رعایت آن تلاش می‌نماید

دانستنی‌های معلم

نکته ۱ : در این درس نیز به مسجد اشاره شده است. مخاطب با خواندن این درس، به صورت ناخودآگاه مسجد را محلی مقدس و مکانی که در آن به کارهای خوب و نیک توصیه می‌شود، می‌داند. در درس ذکر شده که پیامبر در مسجد، یاران خویش را به کارهای خوب تشویق می‌کرده است. همین جملات کافی است تا در ذهن دانش‌آموز، مسجد به عنوان محل یادگیری کارهای خوب نقش بندد.

نکته ۲ : در این درس به صورت گذرا به برخی از آداب و رفتارهای پسندیده که باید در حضور دیگران رعایت کرد، اشاره شده است. اول آنکه، اگر در جمعی بودیم و فردی تازه وارد، داخل شد، حتماً برایش جایی باز کنیم. این کار نشان از احترام ما به اوست. دوم آنکه، اگر کسی در حال صحبت است و ما حرف یا سؤال داریم، صبر کنیم تا صحبت طرف مقابل تمام شود و بعد شروع

به صحبت کنیم. همان گونه که آن مرد صبر کرد تا حرف های پیامبر تمام شود و بعد شروع به صحبت کرد.

سوم آنکه، وقتی وارد جایی شدیم به افراد آنجا سلام کنیم.

نکته ۳: با الگوگیری از اخلاق پیامبر به دانش آموز یاد دهیم که همیشه وقتی سؤالی از او پرسیده می شود، خوب فکر کند و بعد پاسخ گوید. زیرا برخی دانش آموزان نسنجیده و بدون هیچ تأملی سعی در دادن جواب به پرسش ها می کنند. در این درس آمده است که پیامبر در پاسخ به سؤال، کمی فکر کرد و بعد پاسخ گفت.

درس نوزدهم: جشن بزرگ

توضیحات درس

متن درس از زبان کودکی بیان شده که آمادگی مردم برای برپایی جشن بزرگ ولادت امام زمان(ع) از خانه تا مسجد محله را به صورت گزارش، ارائه می دهد.

در این درس ضمن آنکه بچه ها با نام مبارک امام زمان(ع) آشنا می شوند، علاقه مندی و آمادگی خود را برای برگزاری هرچه باشکوه تر جشن نیمه شعبان در روز میلاد آن امام همام، نشان می دهند.

آشنایی با امام زمان به عنوان امام زنده ما مسلمانان جزء آن بخش از اهداف دوره ابتدایی است که به تدریج و از طریق تعمیم ها و مفاهیم مناسب هر پایه، محقق می شود. بنابراین شتاب در معرفی تمام ویژگی ها و خصوصیات زندگی و امامت ایشان، ضرورتی ندارد. اهداف جزئی مربوط به این زمینه با توجه به افزایش توانایی های بچه ها در پایه های مختلف تقسیم شده است و تا انتهای دوره ابتدایی کامل می شود.

در متن درس، آداب مختلفی برای برگزاری جشن نیمه شعبان مطرح شده است: تزئین مدرسه و مسجد، پخش کردن شکلات و شیرینی، برگزاری مراسم در مسجد و ...

اینکه چرا تعداد ۱۴ گل در کلاس نصب شده است، می تواند از دانش آموزان پرسش و به سوی تعداد معصومین (علیهم السلام) جهت دهی گردد. مرور اسامی این بزرگواران تا امام دوازدهم، در قالب شعر یا به طور ساده توصیه می شود.

اهداف درس

- ۱- آشنایی دانش‌آموزان با نام مبارک حضرت امام زمان(ع)
- ۲- تقویت علاقه و محبت نسبت به امام زمان(ع)
- ۳- تمایل و آمادگی برای برگزاری و حضور در جشن نیمه شعبان

انتظارات

دانش‌آموز طی فرایند آموزش :

- ۱- نام امام زمان(ع) را می‌داند.
- ۲- به مشارکت برای برگزاری جشن نیمه شعبان علاقه نشان می‌دهد.
- ۳- تمایل برای حضور در جشن نیمه شعبان.

مفاهیم کلیدی

امام زمان

جشن نیمه شعبان

مراحل تدریس

پیشنهاد برای شروع مناسب تدریس

- دانش‌آموزان خاطرات و یا تجربیات خود را درباره جشن نیمه شعبان بیان کنند.
- بیان داستان یا خاطره‌ای از برگزاری این جشن در سال‌های قبل توسط معلم یا یکی از مربیان مدرسه.
- پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب
 - متن درس را بخوانید.
 - از بچه‌ها بخواهید به تصویر درس دقت کنند و هرچه درباره این تصویر به نظرشان می‌رسد بیان کنند.
 - از بچه‌ها بخواهید برای برگزاری چنین جشن باشکوهی پیشنهاد دهند و برنامه‌ریزی کنند.
 - خوب است این درس در یکی از اعیاد تدریس شود.
 - مناسب است فیلم روش تدریس این درس را از DVD راهنمای معلم - تهیه شده در دفتر تکنولوژی آموزشی - ملاحظه نمایید.
 - از بچه‌ها بخواهید اگر شعر یا سرودی درباره حضرت می‌دانند برای دوستانشان در کلاس بخوانند.

فعالیت‌های پایان درس

- دوست دارم : دانش‌آموزان به هر کار خوب و پسندیده‌ای که اشاره کنند، می‌پذیریم.
- جشن بگیریم : مناسب است این برنامه‌های پیشنهادی توسط دانش‌آموزان در قالب کار گروهی و براساس شیوه‌های مشارکتی ارائه شود. بچه‌ها می‌توانند به این موارد اشاره نمایند : شیرینی پخش می‌کنند، تزئین می‌کنند، زمین را آب و جارو می‌کنند، وسائل مورد نیاز را تهیه می‌کنند، پرچم می‌زنند، شعری برای هم‌خوانی آماده می‌کنند و ...
- یک کار خوب : این فعالیت بهتر است انفرادی انجام شود تا احساس علاقه و محبت به حضرت امام زمان(ع) را در بچه‌ها تقویت کند.

ارزشیابی

علاوه بر فعالیت‌های مناسب مورد نظر شما آموزگار محترم، مواردی که می‌توانند در ارزشیابی دانش‌آموزان به شما کمک کنند عبارتند از:

عناوین کارنامه	اهداف کلی	شماره درس	نشانه‌های تحقق	سطوح عملکرد
مراسم اسلامی، امامت	- آشنایی با امام دوازدهم امام زنده شیعیان و ادای احترام نسبت به ایشان - آشنایی با مراسم نیمه شعبان میلاد امام زمان (عج)	۱۹	- با رعایت احترام، امام دوازدهم را معرفی می‌کند - در برگزاری مراسم نیمه شعبان میلاد امام زمان (عج) مشارکت می‌کند	- امام دوازدهم را با احترام معرفی می‌کند - در مراسم نیمه شعبان میلاد امام زمان (عج) فعالانه مشارکت می‌کند
				- امام دوازدهم را با احترام معرفی می‌کند - در مراسم نیمه شعبان میلاد امام زمان (عج) مشارکت می‌کند
				- امام دوازدهم را با احترام معرفی می‌کند - برای شرکت در مراسم نیمه شعبان میلاد امام زمان (عج) ابراز علاقه می‌کند
				- با کمک آموزگار امام دوازدهم را با احترام معرفی می‌کند - با راهنمایی آموزگار در برگزاری مراسم نیمه شعبان میلاد امام زمان (عج) مشارکت می‌کند

دانستنی‌های معلم

نکته ۱: یکی از مهم‌ترین نکاتی که این درس به آن توجه دارد، آموزش همکاری و کار گروهی در بزرگداشت مناسبت‌ها و ایام مذهبی است. چه در خانه و چه در مدرسه و محل، همه با کمک هم مشغول‌ترین هستند.

بایستی فرهنگ مشارکت در بزرگداشت مناسبت‌های دینی در بین دانش‌آموزان جا بیفتد تا هرکس به فراخور توانایی‌اش در این کارها مشارکت کند. این مسأله با عباراتی همچون «من و دوستانم به کمک معلم»، «برادر بزرگترم با دوستانش» و... پررنگ شده است.

نکته ۲: توجه به حضور در مسجد برای خواندن نماز جماعت و برای شرکت در مراسم مذهبی از جمله نکات دیگر درس است.

نکته ۳: ایجاد یک تصور شیرین و دوست داشتنی از زمان ظهور از دیگر نکات درس است تا علاقه مخاطب را به آن دوران و تلاش برای تحقق آن، بیش‌تر کند: «همه‌جا آباد و سرسبز می‌شود و همه با خوبی و خوشی در کنار هم زندگی می‌کنند».

درس بیستم: در کنار سفره

با کمک هم سفره را جمع می‌کنیم. من تکه‌های ریز نان را پایین درخت می‌ریزم.
گنجشک‌ها روی زمین می‌نشینند و جیک جیک می‌کنند.
فکر می‌کنم آن‌ها می‌گویند: ...

درس ۲۰
در کنار سفره

از بالای تپه، همه جا سرسبز و زیبا دیده می‌شود.
پدر و عمو در مزرعه مشغول کار هستند.
رضا، پسر عمویم با سفره‌ای در دست نزدیک می‌شود.
از تپه پایین می‌آیم.
به کنار چشمه می‌رویم و دست‌هایمان را می‌شویم.
آب چشمه زلال و خنک است.
به رضا کمک می‌کنم تا سفره را پهن کند.
چه غذای خوش مزه‌ای آورده است!
پدر با «بسم الله الرحمن الرحيم» شروع می‌کند.
و به ما می‌گوید: بچه‌ها! خدا این نعمت‌ها را به ما داده است. پس باید غذا را با نام او شروع کنیم.
من هم زیر لب می‌گویم ...
نگاهم به عمو می‌افتد. او لقمه‌ها را کوچک بر می‌دارد و با دهان بسته، آرام و بی‌صدا می‌جود.
بعد از غذا پدر خدا را شکر می‌کند و می‌گوید: الحمد لله، خدایا به همه‌ی گرسنگان غذا بده!
من هم زیر لب دعا می‌کنم ...

توضیحات درس

داستان درس مربوط به پسر روستایی است که به همراه پدر، عمو و پسر عموی خود در مزرعه مشغول غذا خوردن می‌شوند که به آدابی نظیر شستن دست‌ها قبل و بعد از غذا، کمک در پهن نمودن سفره، گفتن بسم الله الرحمن الرحيم قبل از غذا، برداشتن لقمه‌های کوچک، جویدن با دهان بسته، بی‌صدا و آرام جویدن غذا، تشکر از خداوند با ذکر الحمد لله در پایان غذا، دعا کردن برای افراد گرسنه، دور نریختن باقی مانده‌های غذا و ... اشاره شده است. در پایان می‌توان با کامل نمودن عبارت پایانی درس، میان این درس و درس «پرندگان چه می‌گویند» یک ارتباط افقی برقرار نمود.

اهداف درس

- ۱- آشنایی با برخی آداب اسلامی غذا خوردن
- ۲- تمایل به رعایت آداب اسلامی غذا خوردن
- ۳- رعایت آداب اسلامی غذا خوردن

انتظارات

دانش آموز طی فرایند آموزش :

- ۱- برخی از آداب اسلامی خوردن و آشامیدن را بیان می کند.
- ۲- اهمیت و فواید رعایت آداب غذا خوردن را بیان می کند.
- ۳- رعایت آداب اسلامی غذا خوردن را نشانه یک فرد خوب و مسلمان می شناسد.
- ۴- آداب اسلامی غذا خوردن را رعایت می کند.
- ۵- هدر ندادن نعمت های الهی به هنگام غذا خوردن را رعایت می کند.

مفاهیم کلیدی

آداب غذا خوردن

بسم الله

الحمد لله

مراحل تدریس

پیشنهادهایی برای شروع مناسب تدریس

- موقعیتی ترتیب دهید تا دانش آموزان به مناسبتی دور هم غذا بخورند تا در فرصتی طبیعی و واقعی و با وجود آمادگی و انگیزه کافی در بچه ها، نکات مورد نظر درس را آموزش دهید.
- می توانید با طرح چنین سؤالاتی درباره موضوع درس وارد بحث شوید. مانند : ۱- قبل از غذا چه کارهایی باید انجام دهیم؟
- ۲- موقع غذا خوردن چه کارهایی باید انجام بدهیم؟ چه کارهایی نباید انجام دهیم؟ ۳- بعد از غذا خوردن چه کارهایی انجام بدهیم؟
- و

- اجرای یک نمایشنامه توسط بچه ها در این زمینه می تواند شروعی مناسب برای آموزش های بعدی شما باشد.

پیشنهاد برای انتخاب روش تدریس مناسب

- متن درس را بخوانید.
- نظر دانش آموزان را درباره غذا خوردن افراد و اهل خانواده پرسید و در این باره بیش تر گفت و گو کنید تا دانش آموزان نظرات خود را ارائه دهند.
- از بچه ها درباره آداب غذا خوردن در منزل سؤال کنید.
- ترتیب دادن برنامه های مختلفی در مدرسه در قالب غذای نذری، اردوهای دسته جمعی و . . . فرصت های خوبی را برای تعمیق مفاهیم درس فراهم می کند.
- توجه دادن بچه ها به تصاویر درس، فرصت تفکر درباره موضوع درس را فراهم می کند.

فعالیت های پایان درس

دوست دارم : مواردی که بچه ها ممکن است بیان کنند : بگویم خدایا از تو سپاسگزارم. خدایا برای این همه نعمت تو را شکر می کنم. خدایا نعمت های تو را هدر نمی دهم و

گفت و گو کنیم : در قالب فعالیت گروهی مطالب را به بحث بگذارید تا پس از جمع بندی در گروه، بچه ها پاسخ های مورد نظر خود را بنویسند که معمولاً به آداب غذا خوردن اشاره می کنند.

امین و مینا : عبارت ها را با نظر خود کامل کنند و داستان کوتاهی درباره تصویر بسازند.

ارزشیابی

به یاد داشته باشید آداب عملی غذا خوردن و تلاش برای رعایت این آداب از اهداف این درس می باشد. شما با ارائه فعالیت های متنوعی می توانید درباره طرز تلقی بچه ها و میزان تقید آن ها به رعایت آداب غذا خوردن مطلع شوید. (فعالیت ها در بند یک این قسمت آمده است.)

علاوه بر قالب های گوناگونی که معلم می تواند استفاده کند (مانند ارائه بازی های نمایشی، نمایش خلاق، بازی صحیح و غلط، انجام خطاهای زیاد در آداب غذا خوردن که بچه ها به غلط بودن کار اشاره می کنند و انجام صحیح آداب غذا خوردن که دانش آموزان به درست بودن آن اشاره می کنند و...)، توجه به اهداف و سطوح عملکرد زیر می تواند به ارزشیابی کمیت و کیفیت آموخته های دانش آموزان در این درس کمک نماید :

عناوین کارنامه	اهداف کلی	شماره درس	نشانه های تحقق	سطوح عملکرد
آداب و اخلاق اسلامی	آشنایی با برخی از آداب اسلامی نحوه خوردن و آشامیدن	۲۰	بیان آداب اسلامی نحوه خوردن و آشامیدن و تلاش برای رعایت آن ها	خیلی خوب - آداب اسلامی نحوه خوردن و آشامیدن را بیان می کند و همواره برای رعایت آن ها تلاش می نماید
				خوب - آداب اسلامی نحوه خوردن و آشامیدن را بیان می کند و در بیشتر اوقات برای رعایت آن ها تلاش می نماید
				قابل قبول - آداب اسلامی نحوه خوردن و آشامیدن را بیان می کند و در برخی اوقات برای رعایت آن ها تلاش می نماید
				نیازمند آموزش و تلاش بیشتر - با کمک آموزگار آداب اسلامی نحوه خوردن و آشامیدن را بیان می کند و در برخی اوقات برای رعایت آن ها تلاش می نماید

دانستنی های معلم

نکته ۱ : در این درس علاوه بر آدابی که باید در هنگام خوردن غذا رعایت شود، نکات ظریف دیگری نیز وجود دارد که باید به آن توجه شود.

اول : توجه به نعمت بودن غذایی که می خوریم. همان طور که در درس های اول و شانزدهم گفتیم، توجه به این که هر آنچه داریم

از جانب خداست، احساس وظیفه و مسؤولیت ما را در برابر داشته‌ها بیش‌تر می‌کند. از این رو اگر به نعمت بودن غذا توجه کنیم، دیگر نه از غذایی بدمان می‌آید و نه در خوردن و مصرف آن اسراف و ریخت و پاش می‌کنیم و یا ته ماندهٔ آن را به راحتی دور می‌ریزیم. بیان این نکات با زبان دانش‌آموزی کمک شایانی به اصلاح برخی رفتارهای غلط در خوردن غذا می‌کند.

دوم: با توجه به متن درس، کودک داستان، تکه نان‌های باقی مانده در سفره را در زباله نمی‌اندازد، بلکه آن را پای درخت می‌ریزد تا دیگر موجودات از آن استفاده کنند. این مطلب تذکر خوبی است در مورد فرهنگ غلطی که امروزه با بی‌توجهی به این نعمت الهی، باقی مانده آن در سفره به راحتی در زباله ریخته می‌شود.

معلم با ذکر دوباره این مطلب که نان یکی از مهم‌ترین و بهترین نعمت‌ها و هدیه‌های خداست، دانش‌آموز را از برخورد غلط با آن باز می‌دارد و به او آموزش می‌دهد که به جای دور ریختن آن، می‌توان آن‌ها را جمع کرد و به سایر موجودات داد و یا در اختیار کسانی گذاشت که نان‌های خشک را از محله‌ها جمع‌آوری می‌کنند.

نکته ۲: توجه به فقیران در زمان بی‌نیازی از جمله مطالب این درس است. این دغدغه و توجه حتی در هنگام غذا خوردن نیز باید حفظ شود حتی اگر در قالب دعایی برای گرسنگان و نیازمندان باشد. همان گونه که پدر این کار را کرد.

نکته ۳: بار دیگر در این درس به این نکته اشاره شده است که همه موجودات با زبان خود، به شکر خداوند مشغول‌اند پس خوب است از آنان عقب نیفتیم.

فهرست

مقدمه

اصول حاکم بر برنامه درسی

ارزشیابی درس هدیه‌های آسمان

بخش اول: کلیاتی درباره موضوعات هدیه‌های آسمان ۱

بخش دوم: راهنمای تدریس ۸

درس اول: هدیه‌های خدا ۹

درس دوم: پرندگان چه می‌گویند؟ ۱۶

درس سوم: خاطره ماه ۲۰

درس چهارم: مهربان‌تر از مادر ۲۴

درس پنجم: وضو می‌گیرم ۲۹

درس ششم: پیامبران خدا ۳۴

درس هفتم: مهمان کوچک ۳۸

درس هشتم: جشن میلاد ۴۲

درس نهم: خانواده مهربان ۴۶

درس دهم: اهل بیت پیامبر ۵۱

درس یازدهم: نماز بخوانیم ۵۵

درس دوازدهم: پدر مهربان ۵۹

درس سیزدهم: بهترین دوست ۶۴

درس چهاردهم: دعای باران ۶۸

درس پانزدهم: بچه‌ها سلام ۷۲

درس شانزدهم: طبیعت زیبا ۷۷

درس هفدهم: وقت نماز ۸۱

درس هجدهم: راز خوشبختی ۸۵

درس نوزدهم: جشن بزرگ ۸۹

درس بیستم: در کنار سفره ۹۲